

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (åttonde avdelningen)

den 6 april 2017*

”Statligt stöd — Sjötransport — Ersättning för offentliga tjänster — Kapitaltillskott — Beslut varigenom ett stöd förklaras oförenligt med den inre marknaden och varigenom det förordnas att stödet ska återkrävas — Försättande av sökanden i likvidation — Partshabilitet — Det berättigade intresset av att få saken prövad består — Det kan inte anses saknas anledning att döma i saken — Begreppet stöd — Tjänst av allmänt ekonomiskt intresse — ’Privat investerare’-kriteriet — Uppenbart oriktig bedömning — Felaktig rättstillämpning — Invändning om rättsstridighet — Motiveringsskyldighet — Rätten till försvar — Beslut 2011/21/EU — Riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter — Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster — Domen Altmark”

I mål T-220/14,

Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA, Cagliari (Italien), företrätt av advokaterna G. M. Roberti, G. Bellitti och I. Perego,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företräd av G. Conte, D. Grespan, och A. Bouchagiar, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Compagnia Italiana di Navigazione SpA, Neapel (Italien), inledningsvis företräd av advokaterna av F. Sciaudone, R. Sciaudone, D. Fioretti och A. Neri, därefter av advokaterna M. Merola, B. Carnevale och M. Toniolo,

intervenient,

angående en ansökan på grundval av artikel 263 FEUF om ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(2013) 9101 final, av den 22 januari 2014, om åtgärderna SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) och SA.32016 (2011/C), genomförda av den autonoma regionen Sardinien till förmån för Saremar, i den del detta beslut klassificerar ersättning för offentliga tjänster och kapitaltillskott som stöd, förklarar dessa åtgärder oförenliga med den inre marknaden och förklarar att dessa stöd ska återkrävas,

meddelar

* Rättegångsspråk: italienska.

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen),

sammansatt av ordföranden D. Gratsias (referent) samt domarna M. Kancheva och N. Póltorak,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören J. Palacio González,
efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 20 juli 2016,
följande

Dom¹

[utelämnas]

Rättslig bedömning

1. Saremars partshabilitet

- 43 Inledningsvis framgår det av de förklaringar och handlingar som parterna lämnat in till tribunalen den 11 och den 29 juli 2016 att Saremar, som inte kunnat återbetala den del av det ifrågavarande stödet som redan betalats ut, lämnade in en ansökan om att omfattas av den ackordsuppgörelse som inletts för att avveckla verksamheten. Tribunale di Cagliari (Förstainstansdomstolen i Cagliari, Italien) godkände denna begäran den 22 juli 2015. Saremar har sedan 31 mars 2016 upphört all verksamhet och befinner sig i slutfasen av sin likvidation, eftersom samtliga prioriterade borgenärer fått sina fordringar tillgodosedda och eftersom, enligt Saremar självt, det de närmaste månaderna ska ske en första fördelning av tillgångar till de oprioriterade borgenärerna.
- 44 Beroende på den nationella lagstiftningen och det tillämpliga förfarandet kan ett bolag som försatts i likvidation förlora sin partshabilitet, i vart fall i eget namn. Sökanden har dessutom själv gjort gällande att så kan vara fallet med den italienska lagstiftningen. I den muntliga förhandlingen och i samband med sin skrivelse av den 29 juli 2016 har kommissionen visserligen enbart anfört att den omständigheten, att sökanden försatts i likvidation, inverkar på bolagets berättigade intresse av att få saken prövad, men inte att likvidationen äventyrar bolagets partshabilitet. Eftersom en eventuell förlust av partshabiliteten gör att frågan, huruvida bolaget har ett berättigat intresse av att få saken prövad, inte längre är aktuell, finns det anledning att pröva huruvida bolaget har behållit sin partshabilitet under förfarandets gång.
- 45 Även om begreppet ”juridiska personer” som förekommer i artikel 263.4 FEUF inte nödvändigtvis, såsom domstolen redan har slagit fast, sammanfaller med de begrepp som förekommer i olika rättsordningar i medlemsstaterna, framgår det ändå av rättspraxis att detta begrepp i princip innebär att det finns en juridisk person som bildats enligt lagstiftningen i en medlemsstat eller ett tredje land och en enligt denna lagstiftning föreskriven partshabilitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 mars 1959, Nold/Höga myndigheten, 18/57, EU:C:1959:6, dom av den 28 oktober 1982, Groupement des Agences de voyages/kommissionen, 135/81, EU:C:1982:371, punkt 10, dom av den 18 januari 2007, PKK och KNK/rådet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkt 114, och beslut av den 24 november 2009, Landtag Schleswig-Holstein/kommissionen, C-281/08 P, ej publicerat, EU:C:2009:728, punkt 22). Det är alltså enbart i undantagsfall, till exempel när det finns krav på garanterad tillgång till ett effektivt domstolsskydd, som det är möjligt att ta upp en talan från ett företag som enligt en särskild nationell bestämmelse saknar partshabilitet (se, för ett liknande

1 — Nedan återges endast de punkter i denna dom som tribunalen anser bör publiceras.

resonemang, dom av den 18 januari 2007, PKK och KNK/rådet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkterna 109–114). Denna partshabilitet ska dessutom bibehållas under förfarandets gång (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 september 2007, Salvat père & fils m.fl./kommissionen, T-136/05, EU:T:2007:295, punkterna 25–27, och dom av den 21 mars 2012, Marine Harvest Norway och Alsaker Fjordbruk/rådet, T-113/06, ej publicerad, EU:T:2012:135, punkterna 27–29). Frågorna huruvida det föreligger ett rättssubjekt och huruvida detta har partshabilitet ska prövas mot bakgrund av relevant nationell lagstiftning (dom av den 27 november 1984, Bensider m.fl./kommissionen, 50/84, EU:C:1984:365, punkt 7, och beslut av den 3 april 2008, Landtag Schleswig-Holstein/kommissionen, T-236/06, EU:T:2008:91, punkt 22).

- 46 I förevarande fall framgår det av Saremars skrivelse av den 29 juli 2016 att ett bolag, i enlighet med rättspraxis från Corte suprema di cassazione (Kassationsdomstolen, Italien), som omfattas av ett ackordsförfarande bibehåller rätten att i eget namn föra talan i domstol och delta i tvister för att skydda sina tillgångar. Sökanden har dessutom bifogat en skrivelse från dess rättsliga förvaltare av den 26 juli 2016 som visar att deras fullmakt inom ramen för förevarande rättegång fortfarande är giltig. Tribunalen anser följaktligen att Saremar, trots att det har försatts i likvidation, inte har förlorat sin partshabilitet under förfarandets gång.

2. Kommissionens invändning om att det saknas anledning att döma i saken

- 47 Kommissionen har gjort gällande att Saremars intresse av att få saken prövad har upphört under förfarandet vid tribunalen på grund av att bolaget försatts i likvidation. I detta avseende har kommissionen anfört att Saremars försättande i likvidation nästan har nått sitt slutskede och skulle kunna komma att slutföras innan det att dom meddelas i förevarande mål. Enligt egen utsägo skulle Saremar dessutom inte längre kunna återuppta någon ekonomisk verksamhet även om det angräpnade beslutet ogiltigförklarades och bolaget således inte längre behövde återbetala stödet. Intresset för Saremars borgenärer av att beloppet för det berörda stödet inte ska ingå i bolagets skuld är slutligen inte kopplat till Saremars intresse av att fortsätta den ekonomiska verksamheten. Kommissionen har sammanfattningsvis anfört att tribunalen, mot bakgrund av att Saremar saknar ett berättigat intresse av att få saken prövad, i förevarande fall borde slå fast att det saknas anledning att döma i målet.
- 48 Som svar på dessa argument har Saremar, å sin sida, gjort gällande att det angräpnade beslutet ger upphov till rättsliga effekter som angår detta bolag i så måtto att skulderna i ackordsuppgörelsen minskar med mer än elva miljoner euro, vilket skulle göra det möjligt att tillfredsställa samtliga borgenärer.
- 49 Enligt fast rättspraxis utgör det berättigade intresset av att få saken prövad således det väsentliga och främsta villkoret för att ha rätt att väcka talan vid domstol (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 58 och där angiven rättspraxis).
- 50 I detta avseende följer det av artikel 263 FEUF att det görs en klar åtskillnad mellan dels unionsinstitutionernas och medlemsstaternas, vilka avses i andra stycket, dels fysiska och juridiska personer, vilka avses i fjärde stycket, rätt att väcka talan om ogiltigförklaring. Det följer av fast rättspraxis att unionsinstitutionernas och medlemsstaternas rätt att väcka talan inte förutsätter vare sig bevis för att de har talerätt eller bevis för att de har ett berättigat intresse av att få saken prövad (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 mars 2011, Freistaat Sachsen och Land Sachsen-Anhalt/kommissionen, T-443/08 och T-455/08, EU:T:2011:117, punkt 64, och beslut av den 19 februari 2013, Provincie Groningen m.fl./kommissionen, T-15/12 och T-16/12, ej publicerat, EU:T:2013:74, punkterna 42 och 44 och där angiven rättspraxis).
- 51 För att fysiska och juridiska personer, vilka avses i artikel 263 fjärde stycket FEUF, ska ha rätt att väcka talan krävs däremot, för det första, att de har talerätt, det vill säga, i enlighet med lydelsen i nämnda bestämmelse, att talan riktas mot en akt som är riktad till dem eller som direkt och personligen berör

dem samt mot en regleringsakt som direkt berör dem och som inte medför genomförandeåtgärder. För det andra förutsätter rätten att väcka talan att det berättigade intresset av att få saken prövad föreligger när talan väcks, vilket är en sakprövningsförutsättning som skiljer sig från talerätten. Detta berättigade intresse av att få saken prövad, ska, liksom saken i målet, bestå fram till domstolsavgörandet, vid äventyr av att det annars fastställs att det saknas anledning att döma i saken (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkterna 57 och 59–62 och där angiven rättspraxis).

- 52 Huruvida det föreligger ett berättigat intresse av att få saken prövad är alltså en fråga som det ankommer på tribunalen att pröva ex officio antingen när talan väcks, för att kontrollera att talan kan tas upp till sakprövning, eller under förfarandets gång, för att kontrollera att det fortfarande finns anledning att döma i målet (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 24 mars 2011, Internationaler Hilfsfonds/kommissionen, T-36/10, EU:T:2011:124, punkt 46 och där angiven rättspraxis).
- 53 Ett sådant berättigat intresse av att få saken prövad förutsätter att själva ogiltigförklaringen av rättsakten kan få rättsverkningar och att talan således kan medföra en fördel för den person som har väckt den (dom av den 7 juni 2007, Wunenburger/kommissionen, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 42, och dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 55). För att en sökande ska anses ha ett berättigat intresse av att få saken prövad ska det dessutom föreligga ett faktiskt intresse och det får inte vara fråga om en hypotetisk framtida situation (dom av den 17 september 2015 Stichting Woonlinie m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 56 och där angiven rättspraxis).
- 54 Tribunalen konstaterar inledningsvis att förevarande mål uppfyller de i punkterna 51–53 ovan angivna sakprövningsförutsättningarna både vad gäller sökandens talerätt och dess berättigade intresse av att få saken prövad när talan väcktes, vilket kommissionen för övrigt inte har bestritt.
- 55 Vad särskilt gäller det berättigade intresset av att få saken prövad konstaterar tribunalen att det angripna beslutet gick sökanden emot vid den tidpunkt då talan väcktes i förevarande mål, eftersom kommissionen förklarat att de stöd som sökanden beviljats var oförenliga och olagliga och att de skulle återkrävas. Mot denna bakgrund har det angripna beslutet nämligen förändrat bolagets rättsliga ställning eftersom detta, efter antagandet av nämnda beslut, inte längre hade rätt att utfå detta stöd utan i princip förväntades betala tillbaka det (se dom av den 21 december 2011, ACEA/kommissionen, C-319/09 P, ej publicerad, EU:C:2011:857, punkterna 68 och 69 och där angiven rättspraxis).
- 56 Tribunalen konstaterar att Saremars försättande i likvidation inte, under förfarandets gång, har äventyrat dess berättigade intresse av att få saken prövad, i den mening som avses i punkt 55 ovan.
- 57 Det ska nämligen påpekas att det angripna beslutet varken har upphävts eller återkallats, varför föremålet för talan kvarstår (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2007, Wunenburger/kommissionen, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 48).
- 58 Vidare har de rättsliga effekterna av det angripna beslutet inte blivit inaktuella genom Saremars konkurs.
- 59 För det första har RAS nämligen, på grund av det angripna beslutet, fortfarande inte rätt att till Saremar göra den utbetalning av den del av det aktuella kapitaltillskottet som myndigheten inte genomfört på grund av att kommissionen underrättats om denna transaktion, vilket framgår av protokollet från Saremars bolagsstämma den 11 juli 2012, bifogat till ansökan. I handlingarna i målet finns inte heller några omständigheter som utesluter möjligheten att denna del av kapitaltillskottet, som Saremar hade ha haft rätt till för det fall att det angripna beslutet ogiltigförklarades, skulle ha kunnat integreras i dess tillgångar.

- 60 För det andra framgår det av fast rättspraxis att, vad gäller den del av det omtvistade stödet som RAS redan betalat ut till Saremar, den enda omständigheten, att företaget omfattas av ett konkursförfarande, bland annat när detta förfarande leder till likvidation av företaget, inte påverkar principen att stöd ska återbetalas. I ett sådant fall skulle nämligen återupprättandet av den tidigare situationen och undanröjandet av den konkurrenssnedvridning som uppkommit genom det stöd som betalats ut olagligen i princip kunna uppnås genom att fordran på återbetalning av stödet i fråga tas upp bland skulderna i det företag som har försatts i likvidation (se dom av den 1 juli 2009, KG Holding m.fl./kommissionen, T-81/07–T-83/07, EU:T:2009:237, punkterna 192 och 193 och där angiven rättspraxis). På grund av det angripna beslutet måste det berörda stödet i vart fall stå kvar bland Saremars skulder så att det, även om det skulle kunna återbetalas till RAS, inte längre omfattas av sökandens tillgångar.
- 61 Tribunalen konstaterar följaktligen att den omständigheten, att Saremar försatts i likvidation, inte påverkar konstaterandet i punkt 55 ovan, enligt vilket ogiltigförklaringen av det angripna beslutet skulle kunna innebära en fördel för sökanden, eftersom dess rättsliga situation i förhållande till det omtvistade stödet, därigenom med säkerhet skulle förändras. Detta ogiltigförklarande skulle dessutom förbättra dess ekonomiska situation avsevärt, eftersom det ifrågavarande stödet ånyo kunde tillföras tillgångarna i bolaget. Det finns för övrigt anledning att påpeka att denna slutsats bekräftas av domen av den 13 september 2010, Grekland m.fl./kommissionen (T-415/05, T-416/05 och T-423/05, EU:T:2010:386), i vilken tribunalen slog fast att bolag som försatts i likvidation och som återbetalat de stöd som var aktuella i de målen, behöll ett berättigat intresse av att få saken prövad i den mån som Republiken Grekland, om det angripna beslutet hade ogiltigförklarats, skulle bli skyldig att till dem återlämna de återbetalda beloppen, vilka annars skulle ha tagits upp på tillgångssidan i deras respektive likvidationsbalans (dom av den 13 september 2010, Grekland m.fl./kommissionen, T-415/05, T-416/05 och T-423/05, EU:T:2010:386, punkt 62).
- 62 Det ska tilläggas att tribunalen till dags dato inte har underrättats om att Saremars likvidationsförfarande har slutförts.
- 63 Av det ovanstående följer att Saremar behåller ett berättigat intresse av att få saken prövad i förevarande mål och följaktligen finns det anledning att pröva saken.

[utelämnas]

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA ska bära sina rättegångskostnader och ersätta Europeiska kommissionens och Compagnia Italiana di Navigazione SpA:s rättegångskostnader.

Gratsias

Kancheva

Póltorak

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 6 april 2017.

Underskrifter